

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA MESTA DUDINCE K NÁVRHU ROZPOČTU MESTA NA
ROK 2023 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2024 A 2025

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
V Dudinciach dňa 11.11.2022

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta Dudince na rok 2023 a k viacročnému rozpočtu na roky 2024 -2025 (ďalej len *návrh rozpočtu*).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“),
- zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“),
- čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“).

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“),
- zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v meste obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli mesta, ako aj na webovom sídle mesta) dňa **3.11.2022** t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením mestským zastupiteľstvom, tak ako to stanovuje § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Plánovaný termín Mestského zastupiteľstva je 21.11.2022. Mesto splnilo povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) a zverejnila rozpočet v rovnaký deň aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk t. j. dňa 3.11.2022.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet mesta predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia mesta. Rozpočet mesta vyjadruje samostatnosť jeho hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný

rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. Mestské zastupiteľstvo Dudince rozhodlo o neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 43/2017 zo dňa 28.6.2017.

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta je tvorení:

- a) rozpočtom mesta na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom mesta na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom mesta na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2024 a 2025).

Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Bežné príjmy	2 507 818	2 521 901	2 541 901
Bežné výdavky	2 284 607	2 317 671	2 320 171
Rozdiel	223 211	204 230	221 730

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Kapitálové príjmy	85 841	0	0
Kapitálové výdavky	195 543	0	0
Rozdiel	- 109 702	0	0

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Príjmové fin. operácie	39 186	0	0
Výdavkové fin. operácie	152 695	123 492	120 492
Rozdiel	- 113 509	- 123 492	- 120 492

Bežný rozpočet na rok 2023 spĺňa podmienku v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a je zostavený ako **prebytkový s prebytkom 223 211 €**. V zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy môže mesto zostaviť kapitálový rozpočet ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov mesta z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku. **Schodok kapitálového rozpočtu je plánovaný vo výške 109 702 €** a bude krytý prebytkom bežného rozpočtu. **Schodok finančných operácií vo výške 113 509 €** bude rovnako hrađený prebytkom bežného rozpočtu.

Celkový výsledok hospodárenia vrátane rozpočtu finančných operácií je v roku 2023 plánovaný ako vyrovnaný.

Rozpočty na roky 2024 a 2025 sú zostavené ako prebytkové.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2022 až 2024 spĺňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

Návrh rozpočtu na rok 2023 predpokladá bežné príjmy vo výške 2 507 818 €, čo predstavuje zvýšenie bežných príjmov oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka 2021 o 236 972 €. Zvýšenie rozpočtu bežných príjmov vyplýva predovšetkým zo zvýšenia v troch oblastiach:

1. zvýšenie príjmov v položke dane z príjmov fyzických osôb tzv. podielové dane,
2. zvýšenie príjmov z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad,
3. zvýšenie príjmov zo zálohových platieb za energie pre nájomcov nebytových priestorov vo vlastníctve mesta.

Ad 1. Návrh rozpočtu na rok 2023 počíta s podielovými daňami vo výške 741 000 €, čo predstavuje zvýšenie oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka uvedenej v návrhu rozpočtu o 67 639 €. K uvedenému je však potrebné uviesť, že očakávaná skutočnosť príjmu z podielových daní na rok 2022 uvedená v návrhu rozpočtu je dokonca o 4 000 € nižšia ako bola pôvodná prognóza MFSR pre mesto Dudince na rok 2022. Podľa aktuálnych prognóz (posledná z 10/2022) možno očakávať do konca roka 2022 príjem z podielových daní vo výške 705 637 € a teda v porovnaní s predpokladaným príjmom z podielových daní na rok 2023 sa počíta so zvýšením o 35 363 €. Rozpočet príjmu z podielových daní na rok 2023 (741 000 €) je nastavený na základe odhadu ktorý vychádza z prognózy MFSR na rok 2022 uvedenej na stránke rady pre rozpočtovú zodpovednosť nakoľko k dátumu zostavovania rozpočtu ako aj stanoviska k návrhu

rozpočtu neboli zverejnené východiskové štatistické údaje a rozpočtované podiely obcí a VÚC na výnose dani z príjmu FO pre rok 2023. Odhad teda počíta s prerozdelenými pomermi na úrovni roku 2022 a možno preto predpokladať, že konečná prognóza MF SR bude mierne rozdielna. Prerozdelenie pomery závisia od troch ukazovateľov: počet obyvateľov, PPŽ – prepočítaný počet žiakov jednotlivými koeficientami podľa typu školského zariadenia, ako aj údaj počtu osôb nad 62 rokov.

Ad 2. Na najbližšie rokovanie MsZ je pripravený návrh na zmenu sadzieb dane zo stavieb a z bytov a zvýšenie poplatku za komunálny odpad. Konkrétne sa navrhuje zvyšovanie sadzieb nasledovne:

Daň zo stavieb:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Stavby na bývanie	0,173	0,26
Stavby na poľnohospodársku produkciu	0,23	0,25
Chaty	0,995	1,20
Samostatne stojace garáže	0,663	1,00
Hromadné garáže	0,663	1,00
Hromadné garáže umiestnené pod zemou	0,663	1,00
Priemyselné stavby	0,663	1,5
Stavby na ostatné podnikanie a zárobkovú činnosť	2,30	2,60
Ostatné stavby	0,995	1

Daň z bytov

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Byt, nebytový priestor	0,173	0,26
Nebytový priestor na podnikanie	1,16	2,60

Uvedené zvýšenie sadzieb predpokladá zvýšenie rozpočtu bežných príjmov spolu o 25 000 € (z toho z dane zo stavieb zvýšenie o 23 570 € a dane z bytov o 1 430 €). Zvyšovanie sadzieb pri stavbách na bývanie je zároveň splnenie zákonnej povinnosti vyplývajúcej z § 104g ods. 2 a 3 zákona o miestnych daniach, z ktorého vyplýva povinnosť pre samosprávy zosúladiť sadzby dane zo stavieb tak, aby najvyššia sadzba dane zo stavieb ustanovená správcom dane na zdaňovacie obdobie nebola väčšia ako 10-násobok najnižšej sadzby dane zo stavieb, pričom správca dane zosúladi tento násobok najneskôr pri určení sadzieb dane zo stavieb na zdaňovacie obdobie roku 2024. Uvedené platí aj pre daň z bytov.

Poplatok za komunálny odpad sa zvyšuje nasledovne:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Poplatok za osobu/kalendárny deň	0,0740	0,0959
Za kg. drobného stavebného odpadu	0,030	0,030

Zvýšenie poplatku za komunálny odpad predpokladá zvýšenie príjmov o 21 750 € a predpokladá pokrytie nákladov vyplývajúcich zo zberu, zvozu a zneškodnenia komunálneho odpadu. Zvyšovanie poplatku reaguje na odstavenie lokálnej skládky komunálneho odpadu a potreby vozíť komunálny odpad na vzdialenejšiu skládku do Sikenice, ako aj novej zákonnej povinnosti upravovať pred uložením zmesový komunálny odpad (ide predovšetkým o mechanicko-biologickú úpravu), uvedená zmena nadobúda účinnosť 1.1.2023. Zároveň sa medziročne výrazne zvýšili aj ceny pohonných hmôt a preto možno očakávať aj navýšenie cien samotného zberu združením HONT s.r.o., ktoré je od roku 2018 v strate v dôsledku nastavení cien ktoré nepokrývali skutočné náklady na zber a zneškodnenie komunálneho odpadu.

V roku 2023 sa počíta aj s miernym zvýšením príjmov z dane z ubytovania. Predpoklad na rok 2023 je plnenie vo výške 405 000 €.

Ad 3. V dôsledku zvýšenia cien energií mesto musí pristúpiť k navyšovaniu zálohových platieb za energie. Uvedené sa prejavilo v podpoložke 223001 Poplatky a platby za predaj výrobkov, tovarov a služieb. Zvýšenie príjmov zo zálohových platieb je vo výdavkovej časti rozpísané na bežné výdavky na energie a teda pozitívne neovplyvňuje bežný rozpočet.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

Mesto v roku 2023 počíta s kapitálovými príjmami vo výške 85 841 € z toho 58 500 € tvorí predpokladaný príjem z dotácie z plánu obnovy na projektovú dokumentáciu rekonštrukcie budovy Mestského úradu, zvyšných 27 341 € tvorí príjem z preplatenia zrealizovanej rekonštrukcie Kultúrneho domu z prostriedkov MAS.

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 je nastavený vo výške 2 284 607 €, čo predstavuje zvýšenie o 212 639 € oproti pôvodnému schválenému rozpočtu bežných výdavkov na rok 2022 (schválený rozpočet bez zmien) a o 68 489 € viac ako je očakávaná skutočnosť bežných výdavkov na rok 2022. Plánovanie bežných výdavkov bolo poznačené dvomi základnými východiskovými bodmi a to zvyšovanie cien energií ako aj niektorých služieb (napr. služby v oblasti nakladania s komunálnym odpadom) a snaha o dostatočnú racionalizáciu výdavkov do takej miery, aby mesto mohlo pokryť z vlastných príjmov plánované investičné akcie. Zásadné zmeny v návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 oproti predchádzajúcemu roku spočívajú najmä:

Vo funkčnej klasifikácii 01.1.1.1 - výkonné a zákonodarné orgány sa plánuje zachovanie výdavkov na mzdy administratívnych pracovníkov. Hoci je v rozpočte plánované zvýšenie v položke tarifných platov (611) čo reflektuje na prijaté nariadenie vlády SR – zvýšenie tarifných

platov od 1.1.2023 o 7 % a následne od 1.9.2023 o 10 %, teda dokopy o 17 %, zároveň sa však plánuje so znížením osobného príplatku a odmien a teda celkové mzdové výdavky na úrovni kategórie 610 mzdy platy ostávajú v zásade zachované. Zvýšenie výdavkov vo všetkých funkčných klasifikáciách nevynímajúc funkčnú klasifikáciu 01.1.1 je v položkách 632 energie a to už či sa jedná o výdavky na elektrickú energiu, alebo plyn. V roku 2023 je tiež plánované zníženie členského do OOCR o 10 000 €. Rozpočet na členské do OOCR je tak nastavený na 134 000 €, z toho 84 000 € ako mimoriadne členské.

Vo funkčnej klasifikácii 01.1.2 – finančné a rozpočtové záležitosti sa v návrhu rozpočtu počíta so znížením výdavkov o cca 5 000 € z dôvodu klesajúcich výdavkov na úhradu úrokov z úverov (ŠFRB ako aj komerčný bankový úver).

Rozpočet na funkčnú klasifikáciu 03.2.0 – ochrana pred požiarmi je s výnimkou zvýšených výdavkov na energie nastavený podľa očakávanej skutočnosti aktuálneho roka. V rozpočte sa tiež počíta s každoročnou dotáciou z MV SR na dobrovoľné hasičské zbory.

Vo funkčnej klasifikácii 04.1.2 - všeobecná pracovná oblasť sa rovnako ako aj vo funkčnej klasifikácii 01.1.1. počíta so zvyšovaním tarifných platov zamestnancov (zvyšovanie miezd sa netýka iba administratívnych pracovníkov, ale všetkých zamestnancov odmeňovaných podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Rovnako ako aj pri administratívnych pracovníkoch aj pri manuálnych je zvyšovanie tarifných platov kompenzované znížením príplatkov a odmien. V roku 2023 sa počíta s preplatením časti miezd zamestnancom pracujúcich na základe dohôd o prácach vykonávaných mimopracovného pomeru z projektov ÚPSVaR vo výške 8 000 €.

Ďalšou zmenou v rozpočte je funkčná klasifikácia 04.5.1 – cestná doprava, kde sa zatriedujú výdavky týkajúce sa údržby ciest napríklad aj splácanie zrealizovanej rekonštrukcie miestnych komunikácií spoločnosťou EUROVIA SK, a. s. mesačne v sume 4 440 €. V roku 2023 sa v uvedenej funkčnej klasifikácii počíta tiež s výdavkami na údržbu ciest a chodníkov mestským podnikom Dudince s.r.o. vo výške 20 000 €. Hoci v predchádzajúcich rokoch je pri uvedenej položke uvedená 0, reálne výdavky na údržbu miestnych komunikácií mestským podnikom fakturované boli, avšak boli zatriedované súhrnne na iných položkách.

Vo funkčnej klasifikácii 05.1.0 – nakladanie s odpadmi sa očakáva výraznejšie zvýšenie výdavkov súvisiacich so zberom a zneškodňovaním komunálneho odpadu. Ku dňu zostavovania rozpočtu a stanoviska ešte neboli zo strany dodávateľov zverejnené ceny navýšenia a preto uvedené sumy sú len kvalifikovaným odhadom založeným na predpokladanom navýšení. Ako bolo spomenuté aj vyššie pri bežných príjmoch, okrem toho že sa očakávajú zvýšené výdavky z dôvodu zrušenej miestnej skládky a nutnosti nosiť komunálny odpad na vzdialenejšiu skládku pri obci Sikenica, zároveň od 1.1.2023 začína platiť nová povinnosť úpravy odpadu pred tým než bude odložený na skládku na odpadu. Od spoločnosti prevádzkujúcu skládku ešte nebola poslaná cenová ponuka (konkurenčné ceny v okolí sú približne 30 €/tona za spracovanie odpadu pred uložením, bez zahrnutia poplatkov za uloženie).

Naopak so znížením výdavkov sa počíta vo funkčnej klasifikácii 06.1.0 – rozvoj bývania, kde sa plánujú nižšie výdavky na údržbu nájomných budov oproti aktuálnemu roku a to z dôvodu obnovy fasád v roku 2022.

Nárast cien energií spôsobil aj zvýšenie plánovaných výdavkov vo funkčnej klasifikácii 06.6.0 - bývanie a občianska vybavenosť. Navýšenie výdavkov na energie v tejto funkčnej klasifikácii nadväzuje na zvýšený nadpríjem zo zálohových platieb za energie v podpoložke 223001 (bežné príjmy rozpočtu).

Mesto plánuje znížiť výdavky na transfery a to vo funkčnej klasifikácii kultúry – zníženie transferu pre mládež o 2 000 €, ako aj športu – zníženie výdavkov na transfer ŠKM o 5 000 €, celkový transfer pre ŠKM je tak plánovaný vo výške 32 500 €.

Navýšenie výdavkov o 10 000 € je navrhované vo funkčnej klasifikácii 10.2.0 staroba. Uvedené finančné prostriedky sú nastavené ako rezerva na plnenie nových zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, stanovených povinností pre mestá a obce vo vzťahu k starostlivosti o osoby v dôchodkovom veku ktoré sú odkázané na sociálnu pomoc.

Značnú časť bežných výdavkov tvoria výdavky rozpočtovej organizácie Spojenej školy. Výdavky na prenesený výkon štátnej správy v školstve t. j. výdavky na I. a II. stupeň Základnej školy sú kryté príjmami – transferom a teda negatívne neovplyvňujú rozpočet. Výdavky na originálne školské kompetencie (MŠ, ŠJ, ŠKD, ZUŠ) sú kryté príjmom z podielových daní (vlastných príjmov mesta) a v rozpočte na rok 2023 boli nastavené vo výške 350 000 €, čo predstavuje zvýšenie oproti aktuálnemu roku o 44 000 €. K dátumu zostavenia návrhu rozpočtu a stanoviska neboli k dispozícii údaje potrebné na vypočítanie časti pripadajúcej na originálne školské kompetencie z podielových daní (východiskové štatistické údaje a podiel obcí na výnose DPFO zverejňovaných MF SR) a teda nie je možné presne určiť koeficient. Je potrebné však podotknúť, že prepočty podielu pre originálne školské kompetencie sú iba orientačného charakteru a nezaväzujú mesto k poskytnutiu uvedenej časti z podielových daní.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

V návrhu rozpočtu na rok 2023 sa kapitálové výdavky navrhujú vo výške 195 543 €. Najväčšiu časť tvorí výdavok na projektovú dokumentáciu Domu sociálnych služieb vo výške 76 808 €. Uvedený výdavok je oprávneným výdavkom a bude súčasťou poskytnutého úveru zo ŠFRB, avšak nie je predpoklad že by bol uvedený výdavok preplatený už v roku 2023 a preto je zatiaľ krytý vlastnými príjmami mesta t. j. prebytkom bežného rozpočtu. Z vlastných príjmov mesto tiež plánuje uhradiť faktúru za zrealizovanú rekonštrukciu chodníkov a spevnených plôch vo výške 40 000 €, 7 000 € na výstavbu detského ihriska a 13 235 € na kúpu pozemkov pod Mestským úradom (časť uvedených výdavkov je hradená z refundovaných prostriedkov z MAS vo výške 27 341 €, ktoré boli v roku 2022 mestom vynaložené na rekonštrukciu Kultúrneho domu). Z cudzích príjmov sú plánované výdavky na projektovú dokumentáciu Mestského úradu (58 500 €).

FINANČNÉ OPERÁCIE

Mesto v návrhu rozpočtu na rok 2023 predpokladá príjmy z finančných operácií vo výške 39 186 € z prijatých zábezpek z nájomných bytov, uvedené zábezpeky sú zároveň aj vo výdavkových finančných operáciách v rovnakej výške. Okrem toho sa vo výdavkových finančných operáciách počíta tiež so splatením istiny úverov podľa predikcie splátok ŠFRB (61 340 €) a predpokladanej splatenej istiny úveru (52 169 €), spolu sú výdavkové finančné operácie vo výške 152 695 €.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu mesta Dudince na roky 2024 – 2025 a návrh rozpočtu Mesta na rok 2023 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu Mesta. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2023 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2024 a 2025.

V Dudinciach dňa 11.11.2022

.....
(Hlavný kontrolór mesta JUDr. Marek Keller)